

ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ Κ. ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΜΠΡΟΥ *

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ Κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ὑποδέχεται σήμερον ἐπισήμως τὸν διὰ τῆς ψήφου τῆς Ὀλομελείας ἐκλεγέντα κατὰ τὴν 925 συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 26ης Ἰανουαρίου 1968 τακτικὸν αὐτῆς ἐταῖρον Μιχάλην Τόμπρου.

Τοῦ ἀπευθύνω ἐκ μέρους τοῦ Σώματος θερμὸν, συναδελφικὸν χαιρετισμὸν. Καὶ εὐχὰς διαπύρους νὰ συνεχίσῃ ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη χρόνον τὸ ἔργον του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς τέχνης καὶ τοῦ λαοῦ.

Εἶναι, πράγματι, ὁ Τόμπρος ἐργάτης μιᾶς τέχνης, ποὺ συνδέεται ἀμέσως μὲ τὴν λαϊκὴν ψυχὴν. Ἄν, ὅπως εἶπεν ὁ Λέων Τολστόϊ, «ἡ τέχνη ἐν γένει εἶναι ἓνα κάλεσμα εἰς τὴν ἐπικοινωνίαν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων», μερικὲς ἐκδηλώσεις τῆς πηγάζουν ἀπὸ τὴν προσπάθειαν τοῦ ἀνθρώπου νὰ συνδεθῇ μὲ τὸν Θεόν. Ἀποτελοῦν τὰ πρῶτα ἀγωνιώδη βήματα τοῦ πρωτογόνου ἀνθρώπου, ποὺ εἰς τὴν ἐρημίαν τῶν σπηλαίων καὶ εἰς ἄμυναν κατὰ τῶν κινδύνων τοῦ περιβάλλοντος, δημιουργεῖ εἰς τὴν φαντασίαν του τὴν ἐπαφὴν μὲ τὸ ὑπερφυσικὸν καὶ μετουσιώνει τὴν ἐπαφὴν αὐτὴν εἰς διάλογον μὲ τὴν βοήθειαν τῶν σχημάτων καὶ τῶν εἰδώλων εἰς τὰ ὁποῖα καταλήγει ἡ ὑποσυνείδητος διαδικασία τῆς τεχνικῆς του δημιουργίας.

Ἄν ὅμως ὅλη ἡ τέχνη πηγάζῃ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀνάγκην τοῦ διαλόγου, ἡ γλωπτικὴ εἶναι ἡ περισσότερον ὠλοκληρωμένη μορφή της. Ὁ ἄνθρωπος ἐξυψώνεται εἰς τὸ ὑπερφυσικόν. Κάτι περισσότερον, ἐξισώνεται καὶ ἰσοϋγίζονται διὰ τῶν δημιουργημάτων του μὲ αὐτό. Γίνεται πλάστης καὶ ὁ ἴδιος.

Καὶ σὰν πλάστης ἀποκτᾷ αὐτονομίαν, λυτρώνεται ἀπὸ τὴν ἐπιταγὴν τῆς φύσεως καὶ ἀναζητεῖ ἄλλοῦ τὴν ρίζαν τῆς δημιουργίας του. Εἰς τὴν λαϊκὴν συνείδησιν τῆς ἐποχῆς του! Αὐτῆς εἶναι φορεῖς καὶ αὐτὴν ἀνακα-

---

* Ἐκτακτος συνεδρία τῆς 20ῆς Νοεμβρίου 1971.

λύπτουν καὶ διαμορφώνουν οἱ μεγαλοφυεῖς τεχνίται τῆς σμίλης τῶν διαφόρων ἐποχῶν. Διότι κάθε ἐποχὴ ἔχει τὴν μοῖράν της. Καὶ κάθε λαϊκὸν σύνολον τοὺς ἐκφραστάς του. Τριάντα χιλιάδες χρόνια πρὸ Χριστοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐσκάλιζε τὰ γυναικεῖα εἶδωλα μὲ τὶς δυνατὲς λαγῶνες καὶ ὕστερα τὰ πουλιὰ καὶ τοὺς δράκοντας, ἐναλάσσων τὰς περιόδους τοῦ ρεαλισμοῦ καὶ τοῦ συμπαρομαρτοῦντος καλέσματος τῆς φύσεως, μὲ τὰς περιόδους τοῦ ἰδεαλισμοῦ καὶ τῆς μυστικοπαθείας, διὰ τὰ φθάσῃ εἰς τὴν Αἰγυπτιακὴν καὶ τὴν Ἀνατολικὴν τέχνην τῶν ὀλίγων πρὸ Χριστοῦ χιλιετηρίδων πού ὑπῆρξαν ἡ πρώτη σύνθεσις τῶν συναισθημάτων καὶ τῶν αἰσθήσεων τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ ἦλθεν ὕστερα ἡ Ἑλλάς. Μὲ αὐτὴν εἰσέβαλεν εἰς τὴν τέχνην καὶ ἰδίως εἰς τὴν γλυπτικὴν τὸ ἰδανικῶς δέον. Τὸ ὠραῖον ὡς ἰδέα. Ὡς σκοπός. Καὶ ὡς κίνησις πρὸς σκοπόν.

Ἄλλ' ὁ κοινωνικὸς ἰδίως ἄνθρωπος κουράζεται ἀπὸ τὴν ἀναζήτησιν τῆς τελειότητος. Καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν ρίζαν του. Ἀρκεῖται εἰς τὴν ἀπλήν πραγματικότητα. Ἀπὸ αὐτὴν πηγάζει ἡ τέχνη τῶν τελευταίων αἰώνων καὶ ἰδίως τοῦ αἰῶνος πού διατρέχομεν. Ἡ τέχνη αὐτὴ ἔχει καὶ αὐτὴ τοὺς μεγαλοφυεῖς δημιουργοὺς πού προσπαθοῦν νὰ ἀναλύσουν τὴν πραγματικότητα μὲ τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν στοιχείων της πού ὀδηγεῖ πολλάκις εἰς μίαν συγκλονιστικὴν τερατογονίαν.

Ἡ ἀποσύνθεσις ὁμως αὐτὴ εἶναι τὸ πρῶτον βῆμα. Δὲν ἔμπορεῖ ποτὲ ὁ ἄνθρωπος νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τὴν σαγήνην τῆς ἀναζητήσεως τοῦ ἰδανικοῦ. Αὐτῆς τῆς ἀναζητήσεως ἑνὸς νέου ἰδανικοῦ εἶναι ἀποτέλεσμα αἱ σύγχρονοι ἀνορθόδοξοι μορφαὶ τέχνης πού βλέπομεν καὶ πού εἶναι ἐπιτυχημένα ὅταν τὰς ἐπιχειροῦν οἱ μεγάλοι, καὶ ἀποτυχημένα ὅταν καταπιάνωνται οἱ ἄλλοι μὲ αὐτάς.

Ὅπως ὁμως εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς, περισσότερον ἐπιτυχημένη εἶναι ἡ ἀναζήτησις ὅταν καταλήγῃ εἰς τὴν σύνθεσιν, τοῦ ἰδανικοῦ καὶ τῆς πραγματικότητος, τῆς καθημερινότητος καὶ τοῦ δέοντος, τῆς παραδόσεως καὶ τῆς προόδου.

Αὐτὴν τὴν σύνθεσιν ἐπέτυχεν ἀναζητήσας παντοῦ καὶ πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις καὶ ὅλας τὰς τεχνοτροπίας, ὅλα τὰ καλέσματα τοῦ καιροῦ του, ὁ μέγας τεχνίτης πού ὑποδεχόμεθα σήμερον, διὰ τὸ ἔργον τοῦ ὁποίου θὰ ὀμιλήσῃ, κατ' ἐντολήν τῆς Συγκλήτου, ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἰ. Θεοδοωρακόπουλος.

Εἰς ἐμὲ ἀπομένει νὰ παραδώσω εἰς τὸν Μιχάλην Τόμπρον τὸ δίπλωμα τῆς ἐκλογῆς του καὶ τὸ μέγα διάσημον τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ.

Εἴθε, παλαιὲ καὶ ἀγαπητὲ φίλε, νὰ φέρῃς ἐπὶ μακρὸν τὸ μέγα τοῦτο διάσημον διὰ τοῦ ὁποίου τὴν στιγμὴν αὐτὴν, συμφώνως πρὸς τὰ καθιερωμένα, σὲ περιβάλλω, εἰς δόξαν τῆς τέχνης καὶ εἰς καύχημα τοῦ ἔθνους μας.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀγαπητὲ συνάδελφε,

Ἴσως θεωρηθῆ ἀπὸ πολλοὺς τόλμημα, ὅτι ἀπεδέχθην τὴν παράκλησίν σας νὰ σᾶς προσφωνήσω ἀπόψε κατὰ τὴν πανηγυρικὴν σας εἴσοδον εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν, δηλαδὴ νὰ ἐρμηνεύσω τὴν ἀξίαν καὶ σημασίαν τοῦ ἔργου σας, τὸ ὁποῖον καλύπτει ὀλόκληρον ἐξηκονταετίαν. Τὸ τόλμημα ὁμως τοῦτο γίνεται κατανοητὸν μόνον ἀπὸ τὴν σκοπιὰν τὴν ὁποίαν μὲ πολὴν μόχθον κατέκτησα ἐργαζόμενος εἰς τὴν φιλοσοφίαν ἐπὶ ὀλόκληρον πενηκονταετίαν. Ἡ σκοπιὰ αὕτη φέρει τὸ ὄνομα, «φιλοσοφία τῆς τέχνης». Ἡ φιλοσοφία, ἀφ' ὅτου ὑπάρχει, καὶ συγκεκριμένως ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν Πυθαγορείων, ἐζήτησε καὶ ἐμόχθησε νὰ κατανοήσῃ τὴν τέχνην, δηλαδὴ νὰ σχηματίσῃ λογικὴν εἰκόνα διὰ τὸ ἔξω - λογικὸν δημιουργημὰ τοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται τέχνη. Ὅμως παρὰ τὴν διαφορὰν αὐτὴν τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς τέχνης, διαφορὰν μεταξὺ λογικῶν συστημάτων καὶ ἔξω - λογικῶν μορφῶν, ἔχουν ἀμφότερα δύο κοινὰ γνωρίσματα, τὴν μοναδικότητα καὶ τὴν ἀφαίρεσιν. Μοναδικὰ καὶ ἀνεπανάληπτα εἶναι τὰ φιλοσοφικὰ συστήματα, μοναδικὰ καὶ ἀνεπανάληπτα εἶναι τὰ ἔργα τῆς τέχνης. Διὰ τοῦτο ἡ ἀπομίμησις τόσον εἰς τὴν φιλοσοφίαν ὅσον καὶ εἰς τὴν τέχνην εἶναι ἀπαράδεκτος. Ἐξ ἄλλου ἡ ἀφαίρεσις μὲ τὴν ὁποίαν ἐργάζεται ἡ φιλοσοφία εἶναι ἡ ἔννοια, ἐνῶ ἡ ἀφαίρεσις μὲ τὴν ὁποίαν ἐργάζεται ἡ τέχνη, εἶναι ἡ μορφή. Ἐννοια καὶ μορφή, ἂν καὶ ἀντίθεται, ἔχουν τὸ κοινὸν ὅτι εἶναι καὶ αἱ δύο ἀφαιρέσεις καὶ δίχως ἀφαίρεσιν δὲν ὑπάρχει πνευματικὴ δημιουργία. Ἴσως ὁμως φαίνεται ὡς ἀντινομία τὸ γεγονός ὅτι ἡ φιλοσοφία ἐρχεται νὰ συλλάβῃ καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὴν μορφήν τῆς τέχνης μὲ τὸ μοναδικὸν ὄργανον ποῦ διαθέτει, τὴν ἔννοιαν. Ὅμως, ἂν τοῦτο εἶναι ἀντινομία, τότε θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀντινομία καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ἐπιστήμη μοχθεῖ μὲ τὴν λογικὴν, δηλαδὴ μὲ συστήματα ἐννοιῶν, νὰ συλλάβῃ τὴν πραγματικότητα, ἡ ὁποία αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν εἶναι λογικὴ. Καὶ ὁμως ὁ ἄνθρωπος ἔχει δημιουργήσῃ τὴν ἐπιστήμην, ἡ ὁποία καὶ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ ἀσφαλέστερα ἀποκτῆματα τοῦ πνεύματος του.

Κύριε συνάδελφε, κατὰ τὴν ἐξηκονταετίαν τῆς δημιουργικῆς Σας παρουσίας εἰς τὸν τομέα τῆς τέχνης καὶ συγκεκριμένως τῆς γλυπτικῆς, ἠγωνίσθητε σκληρὸν καὶ τραχὺν ἀγῶνα, τὸν ἀγῶνα παντὸς πνευματικοῦ ἀνθρώπου, τὴν πάλην μεταξὺ παραδόσεως καὶ πρωτοτυπίας, μεταξὺ τῆς παραδοχῆς μορφῶν παραδεδομένων καὶ μορφῶν νέων, μεταξὺ ἱστορίας καὶ ζωῆς, καὶ ἀπὸ τὸν ἀγῶνα αὐτὸν ἐξήλθατε νικητής. Αἱ μορφαὶ τὰς ὁποίας ἐδώσατε εἰς τὸ μάρμαρον καὶ τὸν χαλκὸν εἶναι ὅλαι νεοπαγεῖς, ζοηραῖ, ἀκμαῖαι καὶ πρωτοφανεῖς, δίχως ὁμως νὰ ἔχουν ἀποκοπὴ ἀπὸ

τὴν ρίζαν τῆς παραδόσεως, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ μητρικὸν στοιχεῖον τῆς δημιουργικῆς Σας φαντασίας, ἐνῶ τὸ πατρικὸν καὶ ἀρρενωπὸν στοιχεῖον εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν πρωτότυπον, εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν ἰδικὸν Σας. Μητρικὸν ὅμως καὶ πατρικὸν στοιχεῖον πρέπει μέσα εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ δημιουργικοῦ καλλιτέχνου νὰ ἔχουν τὴν αὐτὴν γονιμότητα, ζωηρότητα καὶ ἀκμὴν, ἄλλως ὁ καλλιτέχνης, δὲν εἶναι δημιουργικός, ἀλλὰ γίνεται μιμητικὸς καὶ συνεπῶς ἀναρρός. Τὴν πάλην αὐτὴν μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν στοιχείων, ἡ ὁποία ὅμως νοεῖται μόνον ὡς διάλογος γόνιμος, δὲν κατώρθωσε κανεὶς ἄλλος νὰ ἐκφράσῃ κατὰ τρόπον κλασσικόν, ὡς τοῦλάχιστον γνωρίζω, ὅσον ὁ Mozart εἰς τὴν τελευταίαν του συμφωνίαν, τὴν λεγομένην συμφωνίαν τοῦ Διός.

Ἡ πάλην αὐτή, ἡ ὁποία διεξάγεται εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ δημιουργικοῦ καλλιτέχνου μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν στοιχείων ἐγκτεται εἰς τοῦτο : πῶς ὁ καλλιτέχνης θὰ κατορθώσῃ νὰ φέρῃ εἰς συμμετρίαν τὴν γόνιμον παράδοσιν μὲ τὴν πρωτοτυπίαν, τὴν ἱστορίαν μὲ τὴν ζωὴν. Πῶς δηλαδὴ τὸ ἀνήσυχον πνεῦμα τοῦ καλλιτέχνου θὰ γονιμοποιήσῃ καὶ θὰ γονιμοποιηθῇ ἀπὸ τὴν παράδοσιν, διότι δὲν ὑπάρχει τέχνη δίχως παράδοσιν, καὶ πῶς συνάμα θὰ θέσῃ τὴν σφραγίδα τῆς ζωῆς εἰς τὰ ἔργα του, διότι δὲν ὑπάρχει τέχνη δίχως τὴν ζωὴν.

Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, ὄχι ὡς ὕλικὴ πραγματικότητα, ἀλλὰ ὡς μορφὴ τέχνης ὑπῆρξεν ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς δημιουργίας Σας. Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τῆς γλυπτικῆς, ἀφ' οἴτου οἱ Ἕλληρες τοῦ ἔδωσαν τὴν ἰδανικὴν μορφήν, ὥστε νὰ ἐκφράξῃ συνάμα ἄνθρωπον καὶ Θεόν, μετεμορφώθη κατὰ καιροὺς εἰς τὴν τέχνην καὶ συχνά, εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου νὰ παραστήσῃ τὸν εαυτὸν του, ἔχασεν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν συμμετρίαν μεταξὺ μορφῆς καὶ ὕλης, συμμετρίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἐγκτεται ἀκριβῶς τὸ κάλλος του. Δι' ὅλων Σας τῶν ἔργων ἐμοχθήσατε, κύριε συνάδελφε, νὰ ἰσορροπήσατε τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα, τὴν μορφήν καὶ τὴν ὕλην τοῦ ἀνθρώπινου σώματος δίχως ὅμως νὰ μιμηθῆτε ἄλλοὺς ὁμοτέχνους Σας.

Ὅσοι γνωρίζουν τὴν ἀναταραχὴν τοῦ αἰῶνος τούτου εἰς ὅλα τὰ πεδία τοῦ πνεύματος, θὰ κατανοήσουν πόσον δύσκολον ἦτο καὶ εἶναι δι' ἓνα Γλύπτην, ὅπως Ὑμεῖς κύριε συνάδελφε, νὰ μείνῃ πιστὸς εἰς τὸ ἰδανικὸν τῆς γλυπτικῆς τέχνης, νὰ παρουσιάσῃ δηλαδὴ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα καὶ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτήρα ἐν συμμετρίᾳ καὶ τῶν δύο στοιχείων, τῆς μορφῆς καὶ τῆς ὕλης. Τὸ μυστικὸν ὅμως τῆς συμμετρίας αὐτῆς ἐγκτεται πάντοτε εἰς τοῦτο : ὅτι ἡ συμμετρία πρέπει νὰ εἶναι ἐκάστοτε εἰδικὴ καὶ συγκεκριμένη, ὅτι δηλαδὴ δὲν ἐπαναλαμβάνεται. Δὲν ὑπάρχει μία καὶ ἀμετάβλητη συμμετρία μορφῆς καὶ ὕλης τοῦ ἀνθρώπινου σώματος, ὅπως τὸ παριστάνει ἡ τέχνη τῆς γλυπτικῆς. Τὸ μυστικὸν τοῦτο κατωρθώσατε νὰ τὸ ἀποκαλύψετε πάντοτε κατὰ νέον τρόπον εἰς ὅλα Σας τὰ ἔργα, τόσον εἰς ἐκεῖνα ποῦ

παριστάνουν ιστορικά, πραγματικά πρόσωπα, ὅσον καὶ εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν γενικοὺς ἀνδρικοὺς ἢ γυναικίους τύπους. Διὰ ν' ἀποκαλύψετε ὁμως πάντοτε κατὰ τρόπον συγκεκριμένον καὶ ἀνεπανάληπτον τὸ μυστικὸν τῆς συμμετρίας μορφῆς καὶ ὕλης εἰς τὴν τέχνην τῆς Γλυπτικῆς, ἔπρεπε νὰ μείνετε ἐλεύθερος ἀπὸ τὰ ἔξωθεν ἐρεθίσματα, τὰ ὁποῖα, ὅσον γόνιμα καὶ ἂν ἦσαν διὰ τὴν ἐξέλιξίν Σας, δὲν μετέβαλαν τὸν πυρῆνα τῆς προσωπικότητός Σας, ὁ ὁποῖος διετηρήθη πάντοτε ἑλληνοκεντρικός, ἑλληνοπροεπής. Ἐάν μάλιστα μοῦ ἐπιτρέπετε καὶ ἓνα πρόσθετον, εἰδικώτερον χαρακτηρισμόν, θὰ ἔλεγα ὅτι ὁ πυρῆν τῆς προσωπικότητός Σας ἦτο ἐξ ἀρχῆς τοῦ σταδίου Σας καὶ ἔμεινε καθ' ὅλην τὴν ζωὴν Σας δωρικός.

Εἰς τὴν σφοδρὰν σύγκρουσιν τῶν ποικίλων ἀντιθέσεων καὶ αἰρέσεων, ἣ ὁποῖα συχνότατα εἰς τὸν αἰῶνά μας ὄχι μόνον εἰς τὸν τομέα τῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτείας, τῆς φιλοσοφίας καὶ αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης, προσέλαβε δραματικὸν χαρακτῆρα, κατωρθώσατε νὰ στήσετε τὰ ἔργα Σας ὡς εἰκαστικὸς καλλιτέχνης ἐπὶ βάσεων στερεῶν, ὥστε νὰ μὴ τὰ παρασύρῃ ὁ ροῦς τῆς συνεχοῦς μεταβολῆς καὶ ἀνατροπῆς. Εἶναι βέβαιον καὶ προκύπτει τοῦτο ἀπὸ τὸ βαθύτερον νόημα τῶν ἔργων Σας ὅτι καὶ Σεῖς ὡς καλλιτέχνης, μαχόμενος πάντοτε διὰ τὴν μορφὴν, ἀντιμετώπισατε συχνὰ τὸ χάος, τὸ ὁποῖον καταπίνει εἰς τὸν αἰῶνά μας τοὺς ἀσθενεῖς χαρακτῆρας, ἀντιμετώπισατε τὸν μηδενισμόν τῆς ἐποχῆς, καὶ τοὺς δύο ὁμως αὐτοὺς ἐχθροὺς τοῦ πνεύματος κατωρθώσατε νὰ κατανικήσετε μὲ τόλμην καὶ ἀνδρισμόν. Ὁ αἰὼν μας, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει τὸ ἔργον σας, ἠρνήθη συχνὰ τὴν μορφὴν διὰ νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν ἀμορφίαν, ἠρνήθη τὸ μέτρον διὰ νὰ περιπέσῃ εἰς τὴν ἀμετρίαν. Ἐστάθητε σταθερὸς πάντοτε εἰς τοὺς πειρασμοὺς καὶ πειραματισμοὺς τῆς ἐποχῆς εἰς τὸν τομέα τῆς τέχνης καὶ μὲ πυξίδα τὸ ἑλληνικὸν μέτρον ἐδώσατε εἰς τὰ ἔργα σας εὐστάθειαν καὶ δωρικὴν σταθερότητα καὶ ἐχαράξατε εἰς τὸ μάρμαρον καὶ τὸν χαλκὸν πρωτοτύπους μορφάς, αἱ ὁποῖαι ὄχι μόνον ἀντέχουν εἰς τὸ ἄπλετον φῶς τοῦ τόπου μας, τὸ ὁποῖον ἀποκαλύπτει πᾶσαν ἀτέλειαν, ἀλλὰ θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι καὶ τὸ προκαλοῦν διὰ νὰ τὰς ἀναδείξῃ καθαρωτέρας καὶ λαμπροτέρας. Ὅλα τὰ ἔργα Σας χαρακτηρίζονται ἀπὸ ἀρχιτεκτονικὰ καὶ πλαστικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα εἶναι γεννήματα τοῦ πνεύματός Σας, ὅπως Ἐμεῖς εἶσθε γέννημα αὐτοῦ τοῦ τόπου, ὁ ὁποῖος καταφάσκει τὴν μορφὴν καὶ τὰ σωτήρια ὄριά της καὶ ἀπορρίπτει τὴν ἀμορφίαν καὶ τὴν ἀρρυθμίαν, γεννήματα τοῦ χάους.

Ὡς δημιουργὸν σταθερῶν καὶ πρωτοτύπων μορφῶν εἰς τὴν τέχνην τῆς Γλυπτικῆς, τέχνην κατ' ἐξοχὴν ἑλληνικὴν, ἀνεγνωρισμένον τόσον ἀπὸ τὸ πανελλήμιον ὅσον καὶ ἀπὸ τὸ διεθνὲς κοινόν, Σᾶς χαιρετίζω, ἀγαπητὴ συνάδελφε, κατὰ τὴν ἐπίσημον αὐτὴν στιγμήν τῆς ζωῆς Σας καὶ Σᾶς εὐχομαι νὰ συνεχίζετε τὸν ἀγῶνα αὐτῶν τῶν μορφῶν τὸν ὁποῖον τόσον νικηφόρως ἠγωνίσθητε καθ' ὅλον τὸν βίον Σας, καὶ εἰς τὸν ἔνδοξον χῶρον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.